Nguyên lý

KINH TẾ HỌC VĨ MÔ

Nguyễn Thị Thùy Vinh

vinhntt@ftu.edu.vn

Khoa Kinh tế quốc tế

Trường Đại học Ngoại thương

Nội dung

2

Chương 1 : Tổng quan về Kinh tế học vĩ mô
Chương 2 : Đo lường các biến số vĩ mô
Chương 3 : Tăng trưởng kinh tế
Chương 4 : Tiết kiệm, đầu tư và hệ thống tài chính
Chương 5 : Thất nghiệp
Chương 6 : Tổng cung và Tổng cầu
Chương 7 : Tổng cầu và chính sách tài khóa
Chương 8 : Tiền tệ và chính sách tiền tệ
Chương 9 : Lạm phát
Chương 10: Kinh tế vĩ mô trong nền kinh tế mở

Nguyễn Thị Thùy VINH

Mục tiêu môn học

3

- Nắm vững những thuật ngữ, những nguyên lý cơ bản của Kinh tế học vĩ mô nhằm cung cấp kiến thức cơ bản làm nền tảng cho các môn học khác
- Vận dụng dụng kiến thức đã học để giải thích các hiện tượng kinh tế trong thực tiễn.
- Sử dụng kiến thức đã học để có những đánh giá, dự báo về sự vận động của nền kinh tế trong tương lai.

Nguyễn Thị Thùy VINH

cuu duong than cong . com

Giáo trình và Tài liệu tham khảo

4

1. Nguyễn Văn Công (Chủ biên), *Nguyên lý kinh tế vĩ mô*, NXB Lao động, 2010.
2. Bộ môn Kinh tế vĩ mô-Trường ĐHKTQD, *Bài tập Nguyên lý kinh tế vĩ mô*, NXB Lao động, 2011.
3. Mankiw, ***Nguyên lý kinh tế học***, NXB Thống kê, 2003.
4. Mankiw N.Gregogy, *Principles of Economics*, International Student Edition, 7th edition,Worth Pulisher, 2009.

Nguyễn Thị Thùy VINH

Nguyên lý kinh tế học vĩ mô

Chương 1

5

TỔNG QUAN VỀ KINH TẾ VĨ MÔ

Nguyễn Thị Thùy VINH

Tại sao bạn nên học kinh tế?

6

- Giúp bạn hiểu về thế giới mà bạn đang sống;
- Giúp bạn hành động khôn ngoan hơn trong các quyết đinh;
- Giúp bạn hiểu rõ hơn về những khả năng và hạn chế của các chính sách kinh tế.

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

I – Kinh tế học là gì?

1. Định nghĩa

7

- Vì sao cần có Kinh tế học?

Nguồn lực khan hiếm >< nhu cầu không giới hạn

- *Định nghĩa*: Là môn khoa học nghiên cứu cách thức con người sử dụng để giải quyết các vấn đề cơ bản trong nền kinh tế *trong điều kiện nguồn lực có hạn.*

→ Phân bổ nguồn lực thông qua hoạt động của thị trường và chính phủ

I – Kinh tế học là gì?

1. Định nghĩa

8

- Câu hỏi chính của bất kỳ nền kinh tế nào:

✓ *Sản xuất cái gì?*

✓ *Sản xuất như thế nào?*

✓ *Sản xuất cho ai?*

cuu duong than cong . com

I – Kinh tế học là gì?

1. Định nghĩa

9

- *Nền kinh tế kế hoạch (command economy):* chính phủ lập kế hoạch và quyết định mọi vấn đề của sản xuất và phân bổ tiêu dùng
- *Nền kinh tế thị trường* (*market economy*), người sản xuất quyết định sản xuất cái gì và sản xuất như thế nào và người tiêu dùng quyết định sản xuất cho ai thông qua mua sản phẩm.
- *Nền kinh tế hỗn hợp* (*mixed economy*), cả chính phủ và tư nhân đều tham gia giải quyết 3 vấn đề cơ bản của nền kinh tế.

cuu duong than cong . com

2. Mười nguyên lý cơ bản của kinh tế học

10

- Con người ra quyết định như thế nào?
- Con người tương tác với nhau như thế nào?
- Nền kinh tế với tư cách là một tổng thể vận hành như thế nào?

Con người ra quyết định như thế nào?

11

Nguyên lý 1: Con người phải đối mặt với sự lựa chọn và đánh đổi

"There is no such thing as a free lunch"

Lựa chọn:

- ✓ Súng hay Bơ
- ✓ Thức ăn hay Quần áo
- ✓ Lợi nhuận hay Ô nhiễm môi trường,
- ✓ Hiệu quả hay Công bằng

→ *Đưa ra 1 quyết định nào đó phải hiểu được sự đánh đổi của những phương án lựa chọn.*

Con người ra quyết định như thế nào?

12

Nguyên lý 2: Tất cả các lựa chọn đều chứa đựng chi phí

- Chi phí là cái mà bạn phải từ bỏ để có được lựa chọn
- *Chi phí cơ hội* của một lựa chọn là giá trị của cơ hội tốt nhất trong số cơ hội bị bỏ qua khi lựa chọn nó.

Ví dụ : chi phí cơ hội của lựa chọn đi học đại học

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

Con người ra quyết định như thế nào?

13

- *Nguyên lý 3: Việc ra quyết định dựa trên so sánh lợi ích cận biên và chi phí cận biên.*

"*thay đổi cận biên*" chỉ ra những điều chỉnh nhỏ và tăng dần trong kế hoạch hiện có.

→ cá nhân và doanh nghiệp có thể đưa ra quyết định tốt hơn nhờ cách suy nghĩ ở điểm cận biên.

Con người ra quyết định như thế nào?

14

- *Nguyên lý 4: Mọi người sẽ phản ứng đối với các kích thích*

Con người sẽ thay đổi hành vi khi lợi ích hoặc chi phí thay đổi:

✓giá tăng → mua ít hàng hóa hơn

✓ tăng lương → làm việc nhiều hơn

Con người tương tác với nhau như thế nào?

15

- *Nguyên lý 5: Trao đổi làm cho mọi người đều có lợi.*

Thương mại cho phép chuyên môn hóa vào lĩnh vực mà mình làm tốt nhất → giảm chi phí

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

Con người tương tác với nhau như thế nào?

16

- *Nguyên lý 6: Thị trường luôn là cách thức tốt trong việc tổ chức các hoạt động kinh tế.*

Thị trường hoạt động thông qua sự tương tác giữa người sản xuất và người tiêu dùng dựa vào lợi ích riêng của họ

→ *"bàn tay vô hình"*

Con người tương tác với nhau như thế nào?

17

- *Nguyên lý 7: Chính phủ có thể cải thiện kết quả hoạt động của thị trường.*

Thất bại thị trường (sản xuất hàng hóa công cộng, hiệu ứng ngoại lai, độc quyền, bất bình đẳng, bất ổn định) → có thể cải thiện nhờ chính phủ

Đưa các quy định về môi trường, đánh thuế, trợ cấp, hệ thống phúc lợi,…

Nền kinh tế với tư cách là một tổng thể vận hành như thế nào?

18

- *Nguyên lý 8: Mức sống của một quốc gia phụ thuộc vào năng suất.*

Người lao động sản xuất ra nhiều hàng hóa và dịch hơn trong một đơn vị thời gian

→ hưởng nhiều hàng hóa, dịch vụ hơn

→ mức sống cao hơn

cuu duong than cong . com

Nền kinh tế với tư cách là một tổng thể vận hành như thế nào?

19

- *Nguyên lý 9: Lạm phát sẽ tăng cao khi chính phủ in quá nhiều tiền.*

Trong hầu hết trường hợp lạm phát trầm trọng hoặc kéo dài đều do sự gia tăng của lượng tiền vì khi lượng tiền nhiều thì giá trị của tiền giảm.

Nền kinh tế với tư cách là một tổng thể vận hành như thế nào?

20

- *Nguyên lý 10: Trong ngắn hạn, nền kinh tế phải đối mặt với sự đánh đổi giữa lạm phát và thất nghiệp.*

Trong ngắn hạn, giá cả và tiền lương là cứng nhắc

→ ảnh hưởng của chính sách chính phủ là khác nhau trong ngắn hạn và dài hạn

Thông qua việc thay đổi chi tiêu chính phủ, thuế và lượng tiền in ra chính phủ có thể tác động vào mối quan hệ này trong ngắn hạn

3. Lịch sử hình thành và phát triển KTH

a. 1776 – 1936

21

• *Tư tưởng* :

- ✓ Đề cao và tuyệt đối hóa vai trò của thị trường
  - → *Bàn tay vô hình*
- ✓ Nghiên cứu các hành vi của cá thể biệt lập
  - → *Kinh tế vi mô*

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

3. Lịch sử hình thành và phát triển KTH

b. 1936 - 8/1971

22

• *Tư tưởng* :

✓ Đề cao và tuyệt đối hóa vai trò của nhà nước

→ *Bàn tay hữu hình*

✓ Nghiên cứu tổng thể nền kinh tế và mối quan hệ giữa các biến số này

→ *Kinh tế vĩ mô*

3. Lịch sử hình thành và phát triển KTH

c. Từ 8/1971

23

• *Tư tưởng:*

✓ Phải điều tiết nền kinh tế bằng cả thị trường và nhà nước

→ *Kinh tế hỗn hợp*

✓ Nghiên cứu cả tổng thể nền kinh tế và các hành vi cá thể

→ *Kinh tế vi mô và vĩ mô*

II – Phương pháp nghiên cứu kinh tế học

24

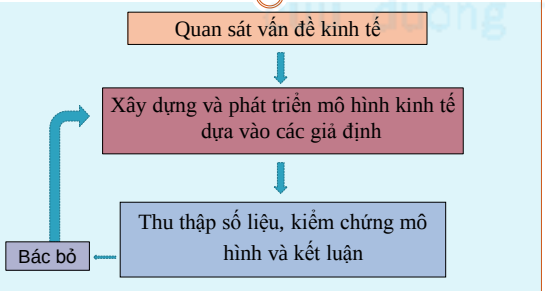

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

- *Phương pháp khoa học*: 25

quan sát ⇨ lý thuyết ⇨ quan sát

Quá trình kiểm chứng lý thuyết có nhiều trở ngại

⇨ Sử dụng số liệu quá khứ, các biến cố lịch sử

- *Vai trò của các giả định* 26

➢ Giả định làm cho vấn đề dễ hiểu hơn

➢ Tập trung vào mối quan hệ cần nghiên cứu

Lưu ý: Lựa chọn giả định phù hợp với từng mô hình

1. Mô hình kinh tế

27

➢ *Biểu đồ chu chuyển kinh tế*: mô tả một cách đơn giản nhất biểu hiện bên ngoài của các giao dịch kinh tế giữa hộ gia đình và hãng kinh doanh

➢ *Đường giới hạn khả năng sản xuất*: mô tả các sự kết hợp đầu ra mà nền kinh tế có khả năng sản xuất với các nguồn lực sẵn có và trình độ công nghệ nhất định

➢ *Mô hình cung-cầu*: mô tả sự tương tác qua lại giữa người mua và người bán để xác định giá cả và sản lượng trên thị trường

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

2. Biến nội sinh và ngoại sinh

28

- Giá trị của **biến nội sinh** được xác định trong mô hình.
- Giá trị của **biến ngoại sinh** được xác định ngoài mô hình (cho trước)

- Trong mô hình Cung và Cầu về Ô tô,

  Biến nội sinh: P, Q^d, Q^s

  Biến ngoại sinh: Y, P_s

III– Kinh tế vĩ mô là gì?

29

Kinh tế học phân chia thành 2 lĩnh vực:

- **Kinh tế vi mô** nghiên cứu làm thế nào hộ gia đình và hãng kinh doanh đưa ra quyết định và tương tác với nhau trên thị trường
- **Kinh tế vĩ mô** xem xét hành vi nền kinh tế với tư cách là một tổng thể – những biến động kinh tế, tăng trưởng, lạm phát, thất nghiệp, cán cân thanh toán, tỷ giá hối đoái,…

III– Kinh tế vĩ mô là gì?

Hệ thống kinh tế vĩ mô

30

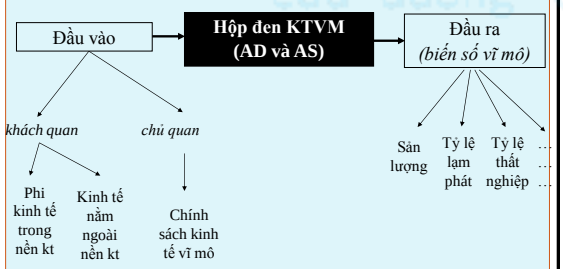

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

Tại sao cần học Kinh tế vĩ mô?

1. Kinh tế vĩ mô ảnh hưởng tới đời sống xã hội.

31

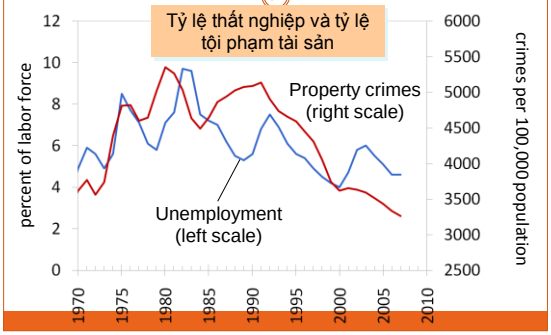

Tại sao cần học Kinh tế vĩ mô?

2. Kinh tế vĩ mô ảnh hưởng tới đời sống *mỗi cá nhân*

32

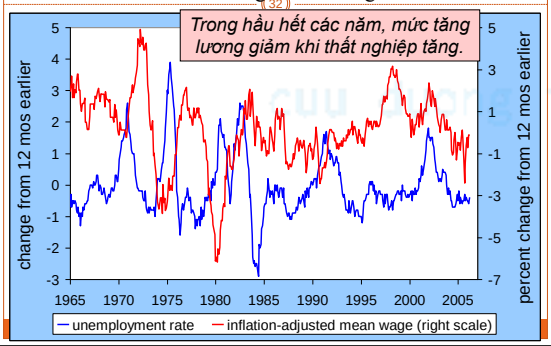

III– Kinh tế vĩ mô là gì?

Phương pháp phân tích

33

- Trừu tượng hóa : sử dụng giả định hợp lý
- Cân bằng tổng quát
- Mô hình toán học

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

Giả định giá cả cứng nhắc hay linh hoạt

34

- Hành vi của nền kinh tế phụ thuộc một phần vào giả cả là linh hoạt hay cứng nhắc:
  - Nếu giá cả cứng nhắc (ngắn hạn), cầu có thể không bằng cung ⇨ cơ sở giải thích:
    - Thất nghiệp (do dư thừa cung lao động)
    - Vì sao các hãng không thể luôn luôn bán hết hàng họ sản xuất
  - Nếu giá cả linh hoạt (dài hạn), thị trường sẽ cân bằng và nền kinh tế sẽ vận hành theo cách khác

Sử dụng nhiều mô hình trong phân tích

35

- Không mô hình nào có thể lý giải được mọi vấn đề

cuu duong than cong . com

Sử dụng nhiều mô hình trong phân tích

36

- Mô hình khác nhau cho các vấn đề khác nhau (thất nghiệp, lạm phát, tăng trưởng dài hạn…).
- Với mỗi mô hình, cần lưu ý:
  - Giả định của mô hình
  - Xác định biến nào là nội sinh, ngoại sinh
  - Sử dụng để giải đáp những câu hỏi nào

cuu duong than cong . com

CuuDuongThanCong.com https://fb.com/tailieudientucntt

III– Kinh tế vĩ mô là gì?

Phân tích thực chứng và chuẩn tắc

37

- *Thực chứng:* Nhận định mô tả về sự vận hành của thế giới
- *Chuẩn tắc:* Nhận định có tính khuyến nghị

cuu duong than cong. com

cuu duong than cong. com